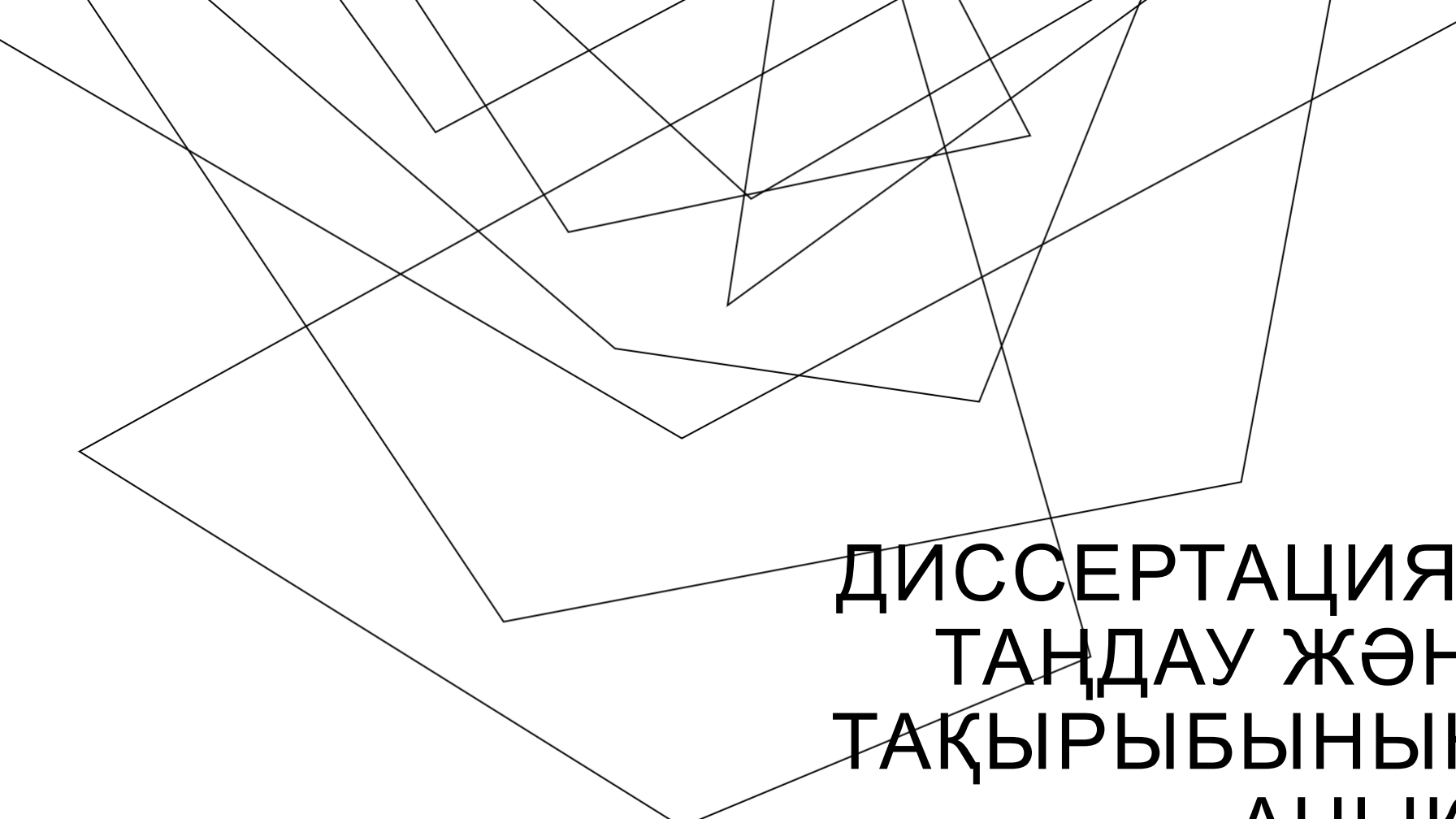

Диссертациялық жұмысты
жоспарлау және өткізу

Дәріс 2

ДИССЕРТАЦИЯ ТАҚЫРЫБЫН ТАҢДАУ ЖӘНЕ ЗЕРТТЕУ ТАҚЫРЫБЫНЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІН АНЫҚТАУ

PhD, доцент
Мусагалиева А.Н.

ДӘРІСТІҢ МАҚСАТЫ

Магистранттарды ғылыми зерттеу тақырыбын дұрыс таңдау және оның өзектілігін анықтау әдістерімен таныстыру; ғылыми әдебиеттерді талдау арқылы зерттеу мәселесінің маңыздылығын негіздеуді үйрету.

ДӘРІС ЖОСПАРЫ

1. Диссертациялық тақырыптың мәні мен маңызы
2. Тақырыпты таңдау қағидаттары мен бағыттары
3. Өзектілік ұғымының ғылыми мәні.
4. Ғылыми әдебиеттерді талдау арқылы өзектілікті анықтау
5. Research gap және тақырыптың ғылыми негіздемесі
6. Өзектілікті дәлелдеудің құрылымы мен логикасы

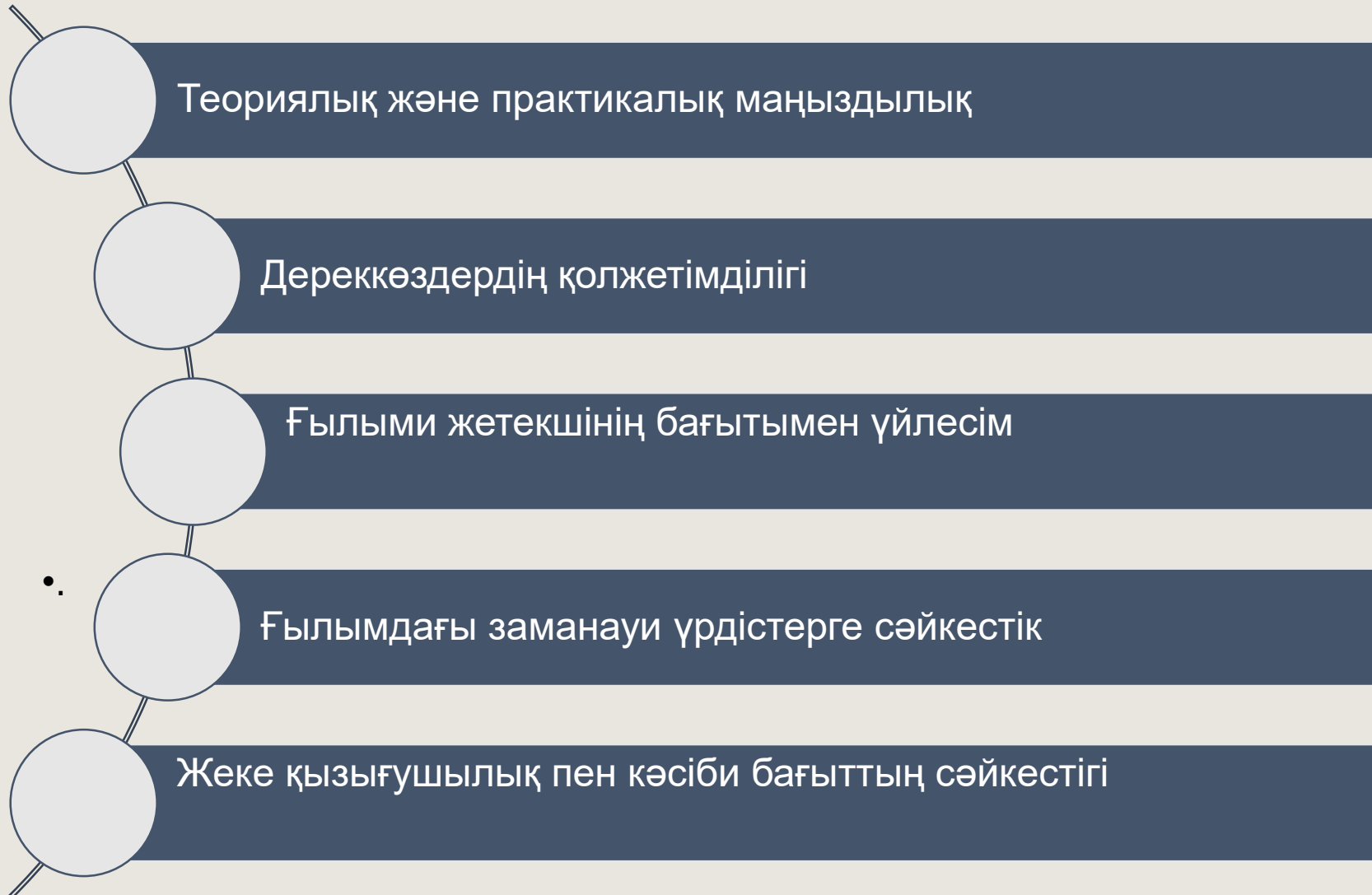
ДИССЕРТАЦИЯЛЫҚ ТАҚЫРЫПТЫҢ МӘНІ

Тақырып – зерттеудің бағытын, мақсаттарын және мазмұнын айқындайтын негізгі компонент.

Дұрыс таңдалған тақырып ғылыми нәтижелердің өзектілігі мен жаңалығына тікелей әсер етеді.

Тақырып қоғамның, ғылымның және аймақтың нақты сұранысына жауап беруі тиіс.

ТАҚЫРЫП ТАҢДАУ ПРИНЦИПТЕРІ

ӨЗЕКТІЛІК ҰҒЫМЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ МӘНІ

Өзекті тақырып нақты проблеманы шешуге, жаңа ғылыми түсінік беруге немесе бар білімді толықтыруға бағытталады.

Өзектілік ғылыми жаңалық пен практикалық қажеттіліктің тоғысқан жерінде анықталады.

Өзектілік - зерттелетін мәселенің бүгінгі ғылым мен қоғам үшін маңызын сипаттайды.

ӨЗЕКТІЛІКТІ АНЫҚТАУ ТӘСІЛДЕРІ

Ғылыми еңбектерді талдау

- Тақырып бойынша соңғы зерттеулерді жүйелеу;
- Ғалымдардың көзқарастары мен олқылықтарын анықтау.

Мәселенің шешілмеген аспектілерін табу

- Қай сұрақтар толық зерттелмеген?
- Қандай қайшылықтар бар?

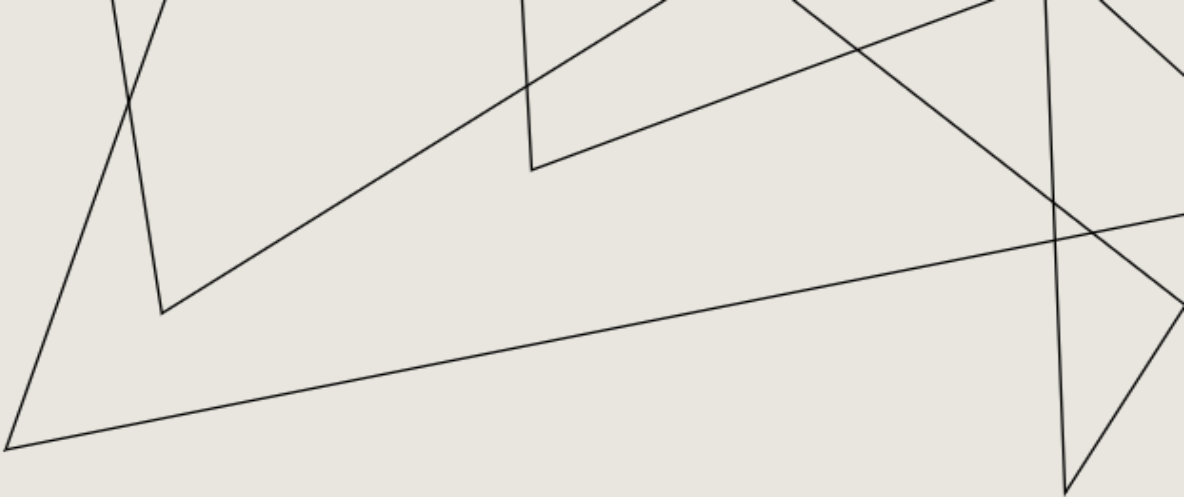
Практикалық сұранысты бағалау

- Тақырып нақты аймақтық немесе салалық мәселені шешуге бағытталған ба?

ӘДЕБИ ШОЛУ АРҚЫЛЫ ӨЗЕКТІЛІКТІ ДӘЛЕЛДЕУ

- Ол ғылыми еңбектерге сүйеніп жазылады:
- авторлардың еңбектері, мақалалары, монографиялары;
- халықаралық және ұлттық зерттеулер;
- статистикалық және аналитикалық есептер.
- Әдебиеттер талдауы нәтижесінде зерттеудің **бос кеңістігі (research gap)** анықталады.
- Өзектілікті анықтау тек пікір емес, **ғылыми дәлел** болуы тиіс.

ӨЗЕКТІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

- Проблеманың жалпы сипаттамасы.
- Қазіргі ғылыми зерттеулердегі жағдай (literature review summary).
- Ғылыми қайшылық немесе шешілмеген мәселе.
- Осы зерттеудің қажеттілігі мен айырмашылығы.
- Практикалық және теориялық маңыздылық.

Өзектілік мысалы

Қазіргі уақытта климаттың өзгеруі мен антропогендік қысымның артуы Қазақстандағы жер ресурстарын тиімді пайдалану мәселесін өзекті етеді.

Зерттеудің жаңалығы – геоақпараттық әдістер негізінде урбанизация аймақтарындағы экологиялық-экономикалық тәуекелдерді кешенді бағалау.

БАҚЫЛАУ СҰРАҚТАРЫ

Әдебиеттер шолуы өзектілікті анықтауға қалай көмектеседі?

Research gap дегеніміз не және оны қалай анықтауға болады?

Өзектіліктің ғылыми мәні неде?

Өзектілікті сипаттауда не маңызды және не маңызды емес?

Өзектілікті дәлелдеудің логикалық құрылымы қандай?

ӘДЕБИЕТ ТІЗІМІ

1. Әбдіғаппарова, Қ. У., Смағұлова, Ш. Қ.
Ғылыми зерттеу әдістемесі : оқу құралы. – Алматы : Қазақ университеті, 2016. – 240 б.
2. Нұрғалиева, Г. Қ., Кәрімбаева, Б. Ж.
Ғылыми-педагогикалық зерттеулердің әдістемесі. – Астана : Фолиант, 2018. – 344 б.
3. Тілеубергенова, С.
Ғылыми жұмыс пен диссертация жазу негіздері. – Алматы : Дәуір, 2020. – 216 б.
4. Жақыпбекова, З. Ә., Нұрпейісова, А.
Статистика негіздері : оқу құралы. – Алматы : ЭКО, 2019. – 280 б.
5. Әбдірайымова, Г.
Социологиялық зерттеу әдістері. – Алматы : Қазақ университеті, 2017. – 300 б.
6. Айтмағанбетов, Т.
Қолданбалы статистика : оқу құралы. – Алматы : Білім, 2021. – 256 б.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАҚМЕТ!

Мусагалиева Айжан Ниязбековна

+7 747 387 87 85

aizhan.mussagaliyeva@kaznu.edu.kz